

Heterobasidion annosum izplatību ierobežojošo faktoru izpēte: skujkoku celmu apstrāde, izmantojot *Phlebiopsis gigantea* Latvijas izolātus

K.Kenigvalde, D.Kļaviņa, N.Arhipova, D.Nitiša, A.Zaļuma, L.Brūna, R.D.Ķiesnere, I.Druva-Lūsīte, T.Gaitnieks

Latvijā egļu audzēs 23% koku ir trupējuši, un trapes izraisītie zaudējumi sastāda vidēji 750 Ls/ha.

Sēnes izplatību veicina augļķermeņi, kas izdala sporas.

Heterobasidion annosum

Uz mežā atstāta 3 m gara balķa 3 - 4 gadu laikā izveidojas 378 *H. annosum* augļķermeņi, kuru kopējais virsmas laukums ir 2188 cm².

Asinsarkanā sīkpiepe

Celmene

Sakņu piepe

Trupi izraisa arī citas sēnes, tomēr 80% gadījumu primārais infekcijas izraisītājs ir sakņu piepe *Heterobasidion annosum*.

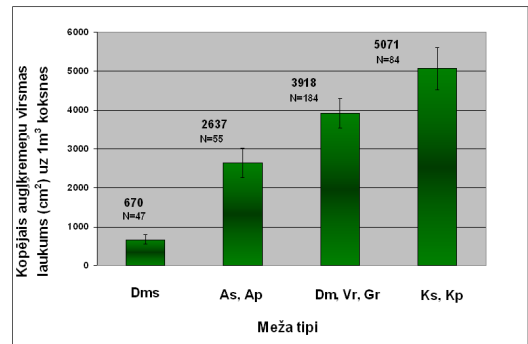
H. annosum izdalīto sporu skaits uz 1 dm² 24 h laikā dažādos attālumos no augļķermeņa.

Sporu skaits uz dm ² 24h : Zem augļķermeņa milj.	
10m	44400
30m	4800
70m	840
100m	408

Kopējais *H. annosum* augļķermeņu laukums (cm²) uz 1 m³ mežizstrādes atlieku

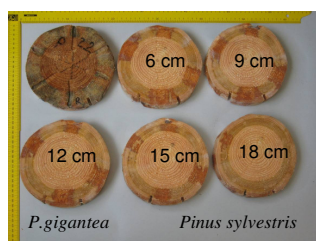
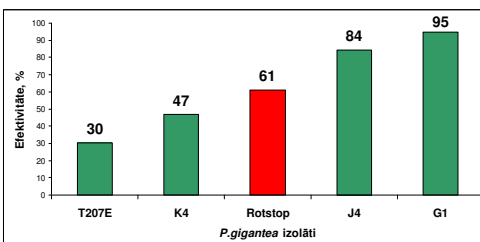
Lielā pergamentsēne – *Phlebiopsis gigantea*.

Lai ierobežotu sakņu trapes izplatību, mežizstrādes laikā svaigi celmi tiek apstrādāti ar bioloģisko preparātu „Rotstop”, kas satur lielās pergamentsēnes *Phlebiopsis gigantea* sporas.

Ar Meža attīstības fonda finansiālu atbalstu LVMI „Silava” veiktajos pētījumos ir atrasti vairāki lielās pergamentsēnes Latvijas izolāti, kas pēc savām īpašībām neatšķiras no preparāta „Rotstop”.

Sēnes *P.gigantea* izolāti tiek pārbaudīti vispirms laboratorijā, pēc tam lauka eksperimentos.

P.gigantea izolātu efektivitātes salīdzinājums

P.gigantea attīstība dažādu skujkoku sugu koksne.

Perspektīvā celmu apstrādi varētu veikt ar Latvijas *P.gigantea* izolātiem – lai nesamazinātu sēņu bioloģisko daudzveidību.

Projekts (2010/0277/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/129) veikts ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansiālu atbalstu.

